

ACC. NR M. 13580 : 1-62.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Småland Upptecknare: Alma Nilsson, Försbult
Härad: Stenunda Berättare: olika personer; se uppteck-
nings baksida!
Socken: Döderbult Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: 1955 Född år _____ i _____

Fåglar och djurfångst. s. 1-59. LUF 101.
Bisq. uppgifter om sargsmän. s. 60-62.

jakt och djurfångst.

Varg Det berättas att vargar förennits
här fram på 1860 talet, men med be-
stämhet och verklig sanningsantals att
flera vargar sköts eller skrämdes bort, i mitten
av 1850 talet på Ön Runn i Ödlerhults
socken. De hållades (hölls) sig oftast i flock-
ar. Men även ensamma exemplar förekom.
Vintermånaderna var vargarnas besöktid
i byn. På Ön finnes en söt väten källa som
kallas Vargkälla, hit kom alltid vargar
för att dricka, den tid då vattnet var
ishelat, ty denna källa med sin stolta
södra, frös aldrig till. Berättaren här
omtalar att vargar så nära sig: att de
hållades (uppehöll) sig bak Lagåra, i väntan
på att folket i gården skulle köra ut

kräka (tandjuren) till vätning, vilket med-
de i en öppet dike i närheten av flera lagårda
(Obs. Lagårdarna kallas bädd). Nu vänta folket
att varga såu ä väntade på att djura skulle
kom. Det därför gick de 3 man ut till lagårn,
den ene lörte kräka — den andre sprang runt
lagårn gnå & påk i hänen, ä må den skräm-
de han bort varga. Menne skor anföll de ald-
rig. En gång i mitten av 1850-talet had
en bonde släppt ut sina 13-14 sty. fårskre-
tur till vätning, som vanligt fick de då
gå ute en stund, men när bonden sen skulle
släppa in dem fick han till sin "färskäckel"
se hur varga hu-sert (= härjat) bland får- &
acca — utom 2 bagge (gremse) som dels/döt
a, dels mer eller mindre smärt rivena och del-
vis uppfästa. Bonden sken-de (= skenade) in
etter si bysse (= bårsa) men när han kom

kom ut var vargflocken långt ut på isen och
utom skott-hän. Det visade sig sen att
även baggen var så fulla tystgad att han
måtte slaktas. — ja, tillägger berättaren
det kan va möjligt att dessa stora får-blot-
et skedde något före 1850.

Vinter tiden när sjön låg, hände det att
hela vargflockas synes komma in
mot ön från de andra ö-de-ka (öarna)
= snärre och bodda sjöar i skärgården.

Saguna
 Starts berättare talar om vad hans fader
 berättat, hur han som var född på 1840-talet,
 stått på hemmets gårdsplan Mellan gården
 Brennå och reit rein för kamma körande en
 redslas från en öste på nån (Bosman reml)
 en varg gick då före redslan, när
 kördelen i bland stannade, stannade och
 så vargen, till sitt sätt sig vargen fram-
 för — och bra nära häften, då rappa de
 kördelen åker-redan (en kraftigt skrä-
 stycke, som användes att dra åt redslan
 med = en järnlänk om lauret, samt åkerredan
 att dra åt länken stramar) med denna
 re-a, mätte fadern en slag mot vargen.
 där denne satt framför häften — men
 just som slaget föll tog vargen en hop
 åt sidan och försvann åt åt isen.
 På här amtalet såu trodde fadern

Än vargen ernade sig än hopp upp till
hätens hals — ty så hade hänt för.

Naturligtvis blev de hästen i strädd, och
stegrade sig, fryste och vren-te, men det
brydde vargen sig ej om.

Enl. uppteckningens uppfattning skulle
detta enträffat före 1820, eller så omkring.

Vargar i allmänhet angrep alla slags
djur och tycks han prutvat Otens spets-
iga horn — det gick ju lät för denne att
skuffa) ändå vargen med dämme(deusa)
: så säger flera berättare från skärgård och
skogs-tyr här i Döderhult.

Se mer härnär sidan

Mer om vargar En gång i ~~beginnelsen~~ ^{här} 1870-talet då det sånades varse slut med vargar i hela Småland, kom en sheppare från På-skallen (Påskallavik) hit och berättade sig ha sett vargar i snön, å far å ja: vi sprang må samma ut, å spik- (spikade) för hos giss-a, men det visade sig sen å se shepparn se fel, å då va bare heem-a-sla. Allt om ha vi här på ön ha ut ont å varga.

Upptecknaren har hört flera gamla Döderhults-bo-ar från olika delar av socknen berätta att i deras barndom på 1830-1850-talen gämdes de största bedstöckarna att ha i hereditär ifall man hade varg i närheten, då reuter dessa stöckar upp som stätter för kreaturs-stallarna. Gissarna hade ju såmt stall, och detta fick man säga stöd åt.

Om någon ensam vargjägare antalas aldrig.
Farligt ansågs vargen bara för renföt,
får, grisar och vakthundar.
Jakt Mer bekant är vargjakt vid vakt-
skytte vid allagd åtel.

I byn Hämme dal i Döderhult berättas
om vargjakten på 1840-1850-talen ^{var} fadern
här berättaren, tillsammans med hela byn
gick skuggång på vargar varje vår före
Valborgsmässe, benämnde med byns
(börsor) spjut, yxor å påkar (kraftiga eke-
grenar), fallet höj-de-ho-ade) skrek å
krål-de, då, då vänta de kenne, anikten
var att söka driva vargarna upp till Kriit-
dal, där var ny härad-gräns = Trene härad.
här var också dessa Kriitdala-boar uppbåd-
ade och tog ann(rid) gränsen där hi slöt.
Varg-vist har också använts och varje

gård var skyldig att aut efter arealens stor-
lek hålla vissa pannar varg-a-mät.

Om dessa uppsättningar obekant. Vem som fick
vargskinnen är obekant här.

Fångst Om vargsrens utsättande är obekant
men Lär ha förekommit. Den förgifta-
de beten är också obekant. Ulva-gravar
(varg-gravar) därmat voro allmänna och
härna än idag upprisas, en gamla välbe-
hållen — fastän i senare tid med sten, finns
hos hemmansägaren Carl Erik Vexelman i
Sörvik Döderhuset. Varggraven — som repp-
tecknaren själv ser, ligger endast 50-75 meter
från gårdens huvudbyggnad. Denna grav
Lär vara 4-5 alnar djup, omkretsen
är betydligt vidare än de gamla kuller-
stens satta be-herrarna — ja troligen
dubbelt så vid möjligen 10-14 alnar i om-

Krets. Den afvarg grop är heelt stensau sam
en brunn. Den är i det värmda fyrkantig
men ören runda Lär ha förekommit. Enent
Lär — vid användandet ha pennits kraftiga
bråder eller reunda trent = props-stänger, gäst
lagda, och på så sätt aū de Lär skildes åt
vid höring med ludret (= åtelu), grannis
och större grästuvor kring åtelu, dot de de
gästade bråderna, eller tren-tet trent = reund
stäng hjälpen som var skad och reella-
de Lär. Men ören grop-a fast bands ludret
(åtelu) blis. Truder = det samtliga av alla skapa-
de djur — en gammalt skåns-ord.
Heelt naturligt tog man det lusigaste,
sjukaste eller värdelösa av djuren
till åtel, man band fast dessa vid den pöle
som fastsatts mer i botten på gropen.
När nu vargen kom och kastade sig

Över åteln så gled stängerna undan och var-
gen störtade över i gropen. I byn Kännie-
dal har för inte längre en (35-30) års rast
efter en sådan grop. Lika så finns reuter ef-
ter i Thorpetorp inom Döderhult, en plats
här i Tyntåsa (uppt. hemby) kallas än i dag
för Velva-grav-l-r-a. Den är belägen invid
Landsvägen cirka 1 1/2 km från Forskults
järnvägs-station. Nu är dessa Velva-graver
igen kasade därigenom att en större grus-
tag har öppnats där, en backer ungdomsgård
har också kunnat döja både groperna
— ja, märk: de ha varit mer än en —
men för endast 4 1/2 år sedan blev uppt. ai-
sad just fjälva gropen. Velva är en äldre
namn på vagg här. Abs! Ingen borde ju
kallas enl. gammal folk-trö. nämna
vargen vid ett såna namn det var att ha

på honom. ja, sender de är som varg-
gröparna vora vitnesa måste de vara
enkägnade, dock måste det ha skavats
med detta, ty en gång hände det att en
Lämmedals bo, gick ner sig i en varg-
grop mellan Lämmedal och Flens hult.
Personen i fråga var hos en smed i Flens-
hult med arbete, och blev av denne anbedd
att gå till en skaptåsa för att hämta
vatten som smeden behövde för järn som
skulle hårdas. Mannen kom sedan tillbaka
med vatten, smeden trodde då att mannen
gick hem till Lämmedal, men nej då
gick man sökande kring Mattenbjällan
och hörde då hur mannen arbetade på att kom-
ma upp ur varg-gropen. Han var oroadad,
ett par trännt blev utskickade, hade han med
stor möda och långt arbete fått senda.

Men ingen vet om han möjligen kunnat
klättra upp. Dessa meddelades troligen på 1840-talet
enl. vad en släkting 30 år led till denne
berättat direkt för appteknaren (1945).

Om groparna brukades vid skuggång är
obekant/för appteknaren. — Särskilt
finns heller ingen annan här, som kan ge
någonstund bekred. döran). Groparna tog
slut med vargarna. Oks! Det tycks
som var gropar förekommit mest i närheten
av gårdar eller luggar, således ej i häll-
stigen. Vargen drog sig in från

den bebyggda platsen för att söka lyta.

Om något annat roddjurs här, har man
berättat så mycket som om vargen.

Se till sist härifrån från en annan socken.

Räv.

Räv har så långt någon kan
minnas förekommit rikligt här.
Många äro de gamla ordtär och skönor
(fintorier, mer eller mindre sanna), som talas om
rävens goda förstånd och — färdighet.

Mer var det smådjur som räven tog döel på
såsom får, nyfödda föl, och kalvar
framföracet kunnans och spädgrisar. Och:
Även gris-suggorna gick ate på bete. Och det
var ofta som räven så påste på a
kun öck (kungskite) sig en spädgris eller två.

Vidare gick han mycket illa åt villtet
av alla de slag som var svagare än
han t. ex. all slags fjöl-ler (fåglar)
samt deras ägg. I brett på bättre tog han
och så stugor och katter och småhundar.

Vi vet ju all för i världen kende alla
djur tala, då lär räven Mola sagt

:"dessa bönner, stänger en smådjura
för maten - men låter de stora (= värdepull-
ste) va ute. ja en djurägare måste än
i dag 1955 tänka på att skydda sina djur
för rånen.

Jakt har alltid bedrivits på räv, dels
med hund, dels utan, och dels vid öl-
lik som med s.k. rävgift (arremik-förgifta-
de motstycken). Men skaujäng har företag
its. Rävjakt med skaujäng likaså
vid räv har förekommit dock har ingen
sig bekant att det gått t.ex. hela häradet
eller socknen, som vid vaggskall, men en
hel by t.ex. eller rote (= flera kator) var
ingen sämre. Detta handlar att man
skallade efter räv. ja, man gick
säu, efter säu, d.v.s. bildade skjedja.
En bland de sista skalljakterna

efter när lär ha förekommit på Rensnäs
 Långt fram på 1900 talet, då gick män, kvin-
 nor och halv vuxna barn ut i skogen försedda
 med gamla skälar (här) klubbor och
 präkar (här) och låg på sträcken med för
 att istad komma omöjliga oljud.
 Skyttor med jaktgevär deltog och även
 : Han i tanka er — säger Rensnäs
 att när-fut-ing-a-na va så pass små-
 lia att hade härkat länge på en, att togs
 att manfolk-a gå ut där, och där, så va
 di inte menka te att på tak i rana.
 nej, då va lögn, te kitta näm när.
 (obs) vid skuggingen stod skytte-sa
 ut-porterade här och där.) När vid
 skuggingen tog vi hela en i en säu, g
 var vi gick 15 säter, men ingen när kom
 framom skuggen men — tanka er!

memma (medan) vi skulle, på räv-freling-
 en framme å knep Sörgårdens tepp —
 tänk er: hur arge vi blebde — vi som för-
 säu e hel da, för skallgången, å den han
 hade behövt lig så mycket ömfamnast) för
 då va e bröd tid. Nu kunde vi inte va
 vi skulle tro. (Och! Då kunde ju va
 något hemlighetsfullt?) Då sa
 Ludvig Karlsons farfar — Johannes: "Dette
 går inte: vi måste ha hit en duktig jägare från
 land — å som har e bra jaktkeu (singen
 kunden fanns på ön). Om det vi ju betämt att
 rävnen var framme en halv timme efter
 det vi stulat skallgången. Vi fick en bra
 jägare från Åkersham (Björksåsen) å efter
 en dag på ön, förklarade han att ingen
 räv fanns på ön — men sa han: "Ja
 vi får önska till ön, möjligen fanns

Rånen där (obs! Tiön var en av de små obe-
kyddade när liggande öarna som tillhörde Rie-
näs. Och som användes som sammansäte för
Rennäs både på- och jaktrester.

Outså för jägarna över till Tiön i där
fanns råv- och hjen, i skytten tog nu ant
de råva som fanns där. Han i Länka er
att råva va så många att det var inget
djur på Tiön men hade sina hi-en (h) där
i den som öns till kunnad och tog sin hy
te där. Här på Tiön fanns gott även om
vilt men här berömdes ordprövet: "Rånen
ligger inte nära hit."

Denna tredje del är väl
bekant av alla Rennäs nuvarande inre
vänner. Som berättare skrev jag dock
en av de medelålders männen, ty de äldre
kan möjligen dö. Alla har annars talat där om.

Fångst Oua de i prägelutan antalsade fångst-
metoder ha förekommit dock ej — de ma-
stuckna kläpparna i Marken = Rångärdar — obs! De
kan ju dock ha förekommit i så mycket fall.
Rångärdar obekant — för upptecknaren.

En rångärd har på 1800 talets slut fun-
nits i Rödse nära Döderhults kyrka, den
lär ha varit ungefär samma byggnadstil som de
äldre rångärdarna här se sidan 9 här.
Antsai ett luder (en ätel) som lockbete, här var
det vanligen en höna, eller en goslade tupp.

Loddjare ha ej förekommit här på ofant-
ligt länge. Gamla skyttar från
grannsocknarna Högeby och Fägelfors ha
dock — en tidningsreferat påstått sig
se sådana spår i skogen på 1940 talet.

I Lämmedal i Döderhult har enl.
här i denna liten nämnda sädesmän för

i tiden använts en slags fångst medel som
kallades Lärn, denna bestod av en slags
fäna av tunna plankor, härifrångades och
dödade de flesta slag av vilddjuren.
Troligen har byn — Dicken ligger i en dal
fån seer namn av denna — fäna, altså
:dalen där djurfångst skedde med Lärn
= Lärndal.

Älg började visa sig i skogarna sen-
der de två sista decennierna av
1800 talet. Vid ekiskapet — eller där
omkring — blev den lovlig, då började
man jaga Älg. Den var dock endast
lovlig på hösten. När räknas borden
Älgen som den värsta av alla skadedjur.
Den förlör både ungskogen och säden
på de mossallingar som i riklig mängd

förelkommit, här och förelkommit.

Jakt både med och utan hund, mest utan.
Ingen har hört om drevjakt på Älg.

Båd-djur har funnits längre än Älg, och finnes
äutgänt — ganska rikligt. Älg och

Rådjur sammanbräda om, och på samma betes-
marker. Därför vet jägaren att där det finns
Rådjur finns också Älg i närheten.

Hjort och kronhjort ha aldrig förelkommit.

Utte har funnits sen längre tillbaka, ingen
mens att den fångades. Utten delvis tillfångades, dels
fångades i s. k. utten-saxar, tillverkade av smide-
se härans sidan. Säl har funnits längs hela
kustkanten här. Den sista sälen fångades 1907, utan-
för Bäckasundet av en Pernö-fiskare som fick 5
stycken säl. — ej så stora, på en mått.

20. 4 gamla handdängor från 1700—

Lelets Ruennö: antalas ä en lots från Ruennö som hitod en Danisk skepp i fjönöd. samtidigt sköt en säl, vilken han skötte den danske kaptenen. Det synes härav som detta varit en sparsam händelse eftis der saken bekräffets i gamla papper.

(Ruennö-borne använder dock än i dag sålkinsfordrat till sina jakt-gewär — de köpas väl från annan ort.

Tigelkottar har ju alltid funnits här, och räknats som en slags lycko-djur något när slötade med tomten. De fångades endast då stammen blev out för stor, då uppfångades de genom att leta en spann = heike åt sidan och likt. som — man med en skyffel fångar upp en sak — fångades djuret upp i spanna och blev ju kvar där medan man bar bort

det till nya jaktmarker: t.ex någon liten öker
i hagen. Där den kunde fånga och lemnas sig
på moss, sorkar och ormar. Jag följde en
igel-kott, på frågan varför? Svaret alltid
: "Då ska inte va bra, än döda dem."

Förmodligen har man fördomar emot igelkottar
beträffande med våra menliga förfäders
andar, som troddes bo under världsträdet.

Igelkottar fryser lätt ihjäl, så skedde
+ här den stränga vintern 1940-1941. Nu
är de outjämnt sämre. + (Döderkott.)

Hare. Endast skenbar hare.

jakt skedde både med och utan
hund. Det sägs än nästan hund som
helst kunde läsa upp till har-hund
t.o.m. de små kyrckorna som fanns
i varje stuga under 1800 talet eller en.
man det blev hundfri. Därför bara

alla loppare under herrgårdarna förbjöds
na att ha hund. Hund användes både
vid snö och varmari. — av den som eg-
de hund. ja, man "lur-farsade" dem
vid deras lutesmarkier samt vid de vägar
i kö och gångstigar som man kände att de
håll- des (uppehöll sig på). Hantverks-
lärare ingen av de många jägare jag talat
med, antalat.

Grävling. ja den fanns och jagades
jakt. Alla de i liten an-
talade och efterfrågade fångst sätten an-
vändes. Att grävlingen låg i ide, hela
vintern och — som uttrycket lyder här
"dörs-te (dörjade = diade) sig själv — liksom
björnen påstods sitta på samarna, säger
flera sagesmän ej vara sannare. Under
snöda väderlekis-perioder gick grävling

- en ut på jakt ännu på vintern sender blidnåder
Tiller. Obekant bland aernogen.

Rapphöns har pennits en hättans barndom
mågigen längre. De sköts mest på skarsmör. Om
jakt vid häst obekant, liksom smorvonen — kan
ju ha förekommit trots att ingen av de äldre säger —
mån jag nu 1955 utfrågat ej hört annat än jakt med
blyskott. Om rövgäts med skydd av kamrater se här
sidan 1 fr. Mistelbrunt (särskild uppt.)

Fasare (en inplanterad fågel, fanns ej före 1920 talen)
Bäckaren (= Kärsagöken) har alltid pennits, om
enkel eller dubbelbäckaren, obekant här.

Morkrellor fanns, och finnes, mycket mest i Skymning
- en på vårkvävarna.

Tjäder: är, och var, en urgammal tid vår
förmärkta skogsfågel. De kallas på denna
dialekt oftast Stappas-tjäddestupper. Trepparna
ansågs för mer och bättre än härnarna, dels

var de större och dels fetare. I
jakt. ja de sköts mest på s.k. oppflog
 lock önen i flykten. Hunden
 brukades ej i äldre tid vid denna jakt,
 utom i de fall där skytten går ut utan
 att se på sig åt något särskilt djurlag
 då kände det förekomma att hunden
 drev upp en tjäder. ja tyvärr sköts
 — snuggsköts önen vid spel, om våren,
 på hösten sköts vid blås = nattetid.
 Buelvan brukades ej.

Tjäder skjut vid blås

förekom långt
 fram på 1920 talet — trots att det då var
 förbjudet. Det hände så att den som
 ville skjuta tjäder på en kväll, sände på
 en att en ombud oftast en kamrat men
 lika ofta sin duktiga hustru och någon av

sin a halvuxna barn — ja kanske drängen
eller pigen, dock i så fall med något halvuxna
barn i sällskap. Dessa begav sig då till den
plats där man vint a tupp (tjäderna)
brukte hänsuppekias sig) — oftast i ete-dung-
ar vielda kringgärdades av bergshöjder
och kullar, och där det på sensommaren fann
nits goda om blåbär. Här vint man a en
på hösten när vätterna bladdde skumma
(blev mörka) och ek-även (ek-blomen) mogna
här — om vågarnas i fanns tupp (tjäderna).

Här dog a ut så — de personer som skulle
akta (vakta) upp fåglarna sig mer på en av
bergen och iaktog noga när, och i vielda
träd fåglar-påfågelnas flöjd, upp för natten.
Och: Tydligt här mellan bergen och kullar-
na meddelade sig noggrant med vaktaren
och — ibland syntes det vieldet träd fåg-

len flög upp i. Den vanl aktarens künde
och så avgöra om det var en tupp eller en kön-
a som flög upp. Tjädern håller sig ju i famy
varför hela familjen oftast sätter sig på
samma gren. När nu inga fler
fåglar fanns utom de i träden, började akta-
ren att lägga ut bett-je-stänger = vita
ljörklappor och möpligen myskalade gran-
grenar som lyfte vete och som förut samlats
i hop och lagets i högar kring platen.
Dessa stänger (somliga jägare kallar dem påkar)
lades nu rad i rad som ett spår från
aktarens plats. bort mot träden där fåglar-
na sattes ofta till enlikt varandra.
Där efter drog man samman lort ris,
lörögrenar och att lätthänt bränsle
med 30—40 steg mellan hem.
Sen gick man hem till sitt, några timmar

hur man trodde att fåglarna somnat, då äls-
vände man med den blivande kjeften för att
visa denne var kjejestängerna boro utlag-
da, och det brännbara brännet fanns, nu bar
kannike skitaren den långskäftade brandlyktan
med småkuggen tår (fötter) som man skulle
lysa i träden med. Dessutom hade ju jägaren
sin börsa, och på ryggen en extra piase med
småkuggen fötad = tyge = löre.

Nu följde man de vita stängerna som
ju entl. låg så tätt som t. ex. ~~en~~ järnvägs
skena, men lika rakt fram mot målet
= trädet med de sovande fåglarna, under
tiden tände man den ena bränne-högen
efter den andra — 3-4. sådana bål var
enget säkert. Man måste röra sig så
tynt som möjligt, ty blev fåglarna uppräk-
da flög hela flocken. ja någon lyte

altså med brandlyktan upp mellan gren-
arna och fanns fågel dån sköt naturligtvis
skytten. Det hände att 2-4 st från samma
gren dämp mer. När så skytten slutat här
gick han — efter lyktbäraren till and-
ra träd. Att någon sköt 8-10 st. på en
enda för-måt, här hänt. Och flera trovänd-
ga personer har berättat här om — men det
hände också att fåglarna blev skrämde
och flög rakt ut i luften — ingen bunt
då var "dit og land". Sådan räknades
för Otur. Mången av de gammaldags jäg-
arna trodde då att Teppe (sko- och Teppe-
— som ju var tjädernas skyddsord) hade
varit framme och varnat dem.
Fångstmetoden med snaror eller lock
= härn är ej bekant här, ändock många
jägare har utfrågats. Men man sköt ju

på det sätt som lämpade sig för var och en.
Såklär man här i t. ex. men fick se en tjäder
så sköts denna.

Orre jagades på lika sätt som tjäder
men denna jakt lyckades sämre
så bra, ty Orren var en mera uppmärksam
och erteligent fågel. Ja, Orre sköts
också vid spel. Skjutkor har ha före-
kommit men appteknaren har aldrig sökt
tala med en sådan jägare — men det har
förekommit i de få fall där skytterna ha ut-
gått till på sig att de legat i skogen ett par
dagar i taget. Tidana stor skytter ha varit
säsongens de sista hundra åren. Lockpipa
okänt — för appteknaren —. De fluta
sköts på spel. Fåglarnas betänkta bo-
och spelplatser voro här i Döderhuset välkända
t. ex. en valad måse, angiven av höga träd

Och låga berg som är betedsmånde för skogs-
tarängen mellan de stora ödsliga skogarna,
hit gick alltid den skytt som ville skjuta
orre eller tjäder. Vi har ortsnamn efter såda-
na platser t. ex. Trapp-e-hult, och Lök-
engs-mösa-en. (öls! Lök-tjäderlek.)

Sjöfågel

ja, i t. ex. Meiterhult (granns och
Skärgård närmare betänt Vemö, hade
man leggmader t. o. m. sängplatser däri
som användes vid sjöfågelsjakt, mest
vid sträck, när och hört.

Från Pernnå i Döderhult 4-5 km från
Pålkallanik sköts för mycket fågel dels
vid sträck och dels på annat sätt
vid vatten, där några fåglar fallat
i isen, några kanske kunde springa

något på isen och där slog de ihjäl.
 Vi kom till slut till en liten by.

Vättas har aut. d. omvänt. Jägarna lianade
de dessa egenhändigt på så vis att de sköt en
fågel och lagade att denne ej blev utförd
mycket skadad men såndertrasad, sen
skars fågeln upp, och vrängdes (vändes ut och
in, efter torkningen fylldes den med gras
av trä eller träsnitt, syddes i hop och fästes vid
en liten träklamp. Sitt litet sänke nedsattes.

Inte ena gånger lyckades det, med tusentals men,
måga få ena ett felaktigt utseende på be-
det, de sågo t. ex. rädda ut, i så fall lockade
de ena kamrater, utan skrämde i stället bort
dem. Ingen fick se skadad eller ningskjuden
ut heller, då var det ena väja och sluta
nya föj-ler, våra upp, stoppa och fast göra
dem. Bring de fluta skogårdsoar
här vid Holmar seend. hänger stora knip-
till ovannest uppställt på ena uppställningen ena till ena sidan

är vätur på — ja på de gamla rymliga
orträden — där hör till gårdens, skärgårds
band-gårdens, bestämde plats, väturarna.

Den gamla skärgårdsbefolkningen var rymlig
ligen duktig och uppfinningsrik, de kunnade
så gott som alla sin redskap för djur fångst, mjölva.
Vätur användes mest när man sköt från
båt. Soanjaket har aldrig utdöts här.

Har användas vid Andjaket, mest kung in-
rjåar, där änderna hälsade på stränderna, sån-
des hunden att spåra upp och skrälla när den
mot, eller i vattnet, där kunde hunden också va-
da — om det var långt-grunt, ut i vattnet och
fånga upp den döda eller skadkyrta
— dödsfärdiga, anden, kicken kan ha fram-
tis sin kurer fäter och fick beröm.

Fångst För mycket längre har

det förekommit att man jagat sjöfågel
mot en utgrämnt näs. Detta har endast
kunnat ske vid inkyrtande sund, där t. ex
föj-le-ra brukat flyga över de två — smala
sund från ena skogsdungen till den andra. Man
har då grävt ner höga och kraftiga stänger
och spänt ut gamla nät mellan dessa. När
så fåglarna slagit mot nätet eller fallet ner
skedad har man skjutit. Vi har här i Söder-
hult en gammal fiske-hamn emellertid Kristine-
bergs herrgård (numera ägdes fiskehamnen
overlagd — endast en och annan yrkesfiskare
finns i dess närhet, men namnet är det
samma som i gammal tid, plöster huto
+ Stängel-hamn (den äges numera av staden
Örkarshamn och ligger några km. söder om
Örkarshamn. Ingen art när och anmunda
sjö-fågel fångst upphörde. (anger fångst-sättet)

Andra fångstmetoder är de i lutan nämnda
förehållanden, men färvärs. Tog man äggen från
var andra eller i bön befärliga ägg — efter
de matnyttiga fåglarna (inga andra an-
sågs duga till människaföda.) Dessa ägg
stöktes alltid, ty då såg man vid anräkningen
vilka som var friska. Naturligtvis är det
förhållandet att röva fågelbo, men en Ordspråk-
fr. S. M. L. säger: "Där ingen åklagare är, där
är ingen domare." Alltså fick ogermenens
männen fria från straff. Nej man
anmälde såväl varandra, den ene stal
ägg, den andre jagade eller fuskade i olav-
ligt tid. Inte många hade rent mjöl i påsen
bramsfågel. Ordet förekommer ej
i denna eller många andra små
-landsdialekter, men man förstår att det
35. hörde de fåglar på sjö och land som sköts

endast för fjäderns skull, denna var ju
vårdefull. Alla Mo-gä-ror (Kära mor)
vill ju ha så många fjäder-bolter som
möjligt, vid de stora släkt-kalaren som
räcker från lördag till måndag måste många
sängar bäddas, då var det stort att veta
hur många fjäderboltraskemmet ågole.

För fjäderns skull sköts också alla
icke matnyttiga fåglar. (Även icke rovfåglar)
Rovfåglar Fiskgäsen sköts därför att
han fiska de. Han fångade t. o. m. stora ålar och
halade i sig. Hornmen = "Hill-lom" sköts
som skadedjur mot siller. Horn kallades
på grund av sitt utseende även Nar-
er-skapt (narrar-e: ett grovt berr) där
handtaget och ligger väg-sätt som lammens
ringar och de konstiga benen utgör
jälva burret. Obs! Enligt en gam.

mal sägen skulle inte ha varit f. f. Per
ha skapt Lommen. Ornnärk och hansom
sköts också som Rappaglar, m fl. Tunga
skottpengar förrän (nu är hansom fridlyst).
Fjädern liksom atogs. Sjöfågel har dock betyd-
ligt mindre fjäder än t. ex skogs fågel.
Sjöfågel kroppen är ju så liten och lättare än
Mencas.

Sjöfågellarna voro få, Tärne (dessa
båda slag sköts aldrig). Bäckasin,
And, sträcker = (skraka) Alfågel (äallkor)
svarta (svart) = litet matnyttig som
and. Naturligtvis fanns det ejder.
m fl. slag av sjöfågel.

De stora skogsfågellarna, äts ej
av människor, en 87-årig skärgårds-
bo säger att deras kött var andels osmak-
ligt för människor, andra ha mer

M. 13580:37a.

Bäckaren Kallas i Döderhult kärsa-göken
i Värtra försås och Skatelön kärsa-skarran

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

jämfört med hästköt - i gammal
tid. Än skräcken = ansyn för rovfåglar
kött herat på att rovfåglar äto av de
döda offerdjuren under heden, tid är det
ej så många som lut, men heltämlt vet
de att dessa = rovfåglar = alla både stora
och små rovfåglar, icke får, eller bör ä-
tas.

Rätor De äldsta rätfällor som
föreligger i Öderhult tycks
ha varit sådana där rätten omedeligen
döds. Fällorna - dessa - hade olika modeller,
en bestod av 4 lösa brädlappar som giffas
des upp på så sätt att när rätten nådde bålet
föll övre delen av fällan ner direkt på rätten.
Och! Övre brädlappen = taket om man så vill -
hade övert en vanlig sten på en par markens
tyngd. Tyvärr är i själva modellen på fällan
glömd, men uppt. Minnes en gammal gosse
fr. 1913 som egde en dylik och brukade berätta
hur många rätten han fångat varje natt
i sin källar-kåla, under stugan. Fällan
var nog minst $3/4$ av en hög, vilket gjorde
att det blev en bra smäll när fällans
tak slog precis ner mot fällans botten
då gånge det för givman att genast

gå ner i källaren — eller vilken plats det nu
var, och gilla upp den igen. Efter någon tim-
ma kanske kom samma smäll igen, och
detta togs då som en signal. Obs! I denna
fäua fanns varken spikar eller stältråd eller
någon slags kant av bide eller björk.

Många gamla personer minnas dessa fäuas
från sin ungdom, men bland det 80-tal
berättare som nu utfrågats kan ingen ge upp-
lysning om konstitutionen. Uppt. minns att
djälva betet var fäst vid en stältråd i en trä-
pinne i fäuas botten. Samma beto använ-
des flerpåddiga ggr.

Den fäua som utsträngde denna lutad
av en liten stältråds-bur med dörr på kort-
sidan. Betet hängde i en stältråd ner från
taket, och så långt från dörren att råtten
omöte hett gå in i källaren, vid betets sid-

² -²Öröande smäde dörren igen, och råttan var fångad — leuande — tyvärr. Dessa fällor soko grymma för djuren, ingen kanste passade fållan som stälts på en vind eller i en anlåggen potatis källare, fållan rent av gländes bort, och råttan svart i byst. Ett annat grant djur plögse förkann också med dessa stål-trådsfällor, möngen brukte — se en råta fångats, bättis ut fållan tier det blev tiefån, au döda den, eller än värre: söka råt på stugans vägg: vilken sen kunde ritas timtals och glädjes åt råttans stora skrämme inför sin fiende. Ej sålän blev detta skadespel en glädje för barnen vilka samlat omkring. Från Cebelskiptet har vi en slag stålträds-nät, mjärde för stora s. h. kvarn- a - råtter här mäte också råttan

gå in, innan hon nådde gillet - den lilla
bryggan - där - denna djärpte och djuret
kom i fångenskap. Denna mjärde "mår-a-des"
endast med lite mjöl, strävt på den botten;
Genom en lucka med gångjärn - i den botten
skulle den såttan släppas ut i det fria, innan
hon kunde dödas. Äu ha en bra sått kaä
i närheten när fånan - tömdes - var ingen
idé ty de flerta kaäer blev palavererade
och bara glodde på såttan samt lät hen-
ne löpa. Bästa såttet var äü såttas mer
hela mjärden i en vatten samling och dränka
fångsten, inte många år så lycklig äü han äger
en så pass djupt öppet vatten. I lägre
vatten där såttan kunde få nosen över vatt-
net kunde den se sin omgivning i tem-
mar, innan den tröttnade och sjönk.

En annan slag fåna berättar an

en cirka 3 decim. Läng och $1\frac{1}{2}$ dm. bred,
samt 4-5 cm. tjock Björk plankor. Här i ha-
från längsidan borrots 4 stycken grova bon-
håll, med samma djup som träskampens bred-
bena — gångar — utgör själva fångstnätet, och här
i finnes en ståltråds snara, vilken genom ett lems-
långt tvärsnitt övertrycks från den stål fjäder som
sitter på översidan av plankhiten, och som
ändast genom en grov sytråd håller ner själva
snaran, vari såväl fångster och dödas, så
fort har bitet av denna tråd. Obs. Djuret
måtte bita av tråden (som insmuts med fet)
innan själva snaran drages upp och hänger
rättan. Ätså hänger den förtä rättan här
med ungefär halva krappen utanför, ätså
frukt tydlig för andra rättan som ej kan
seppäckas att han är — hängd — utan de börja
undersöka nästa borrhål med snara och

blir fast. I låts fåu tar man autsö 4 rättes
på en — natt eller dag — Det tar cirka
15 minuter att gilla den igen, ty den bröds
som håller ner fjädern med snaran — mest
trädas på en lång skämming (= stoppspel)
upp och ner igen om de små hål som finnes på
ömse sidor om snarans fjäder. Ols! Bär
börhål = fåva, är fristående från de övriga,
därför behöves man efter att ha fångat 1 ej gilla
om de övriga 3. En utmärkt rät-fåva
för sommarentusor — och ömse aut. Billig,
ej fabriksframställd, den är s. k. hemmagjord.
Låu att rengöra från lukt. Sen finnes
ju de utmärkta mörsfävarna som fångas
och dödas snabbt. De dörs rättes som fast-
na med en fot eller svansen i dessa, samt
dras i väg med fåvan, för dock lika o-
hyggligt.

Jaktmark. Här inom Döderhust och angränsande socknar finnes gott om små skogs- och skogs- och gölar, vilka ligga inprägnade mellan de skrovliga bergen och högt kopade stengryper. Här ansågs vara bra jaktmarker både för räv varg och grävling, uter med flera mindre och finare päls-djur. Dena små — ja, ibland större vatten, var en turhåll för ånder och andra vattenöskade fåglar. I närheten av dessa vatten förekommer ofta en gammal slätteräng och på en del av dessa hade flygfåglarna sina kottämrade viloplatsar där man kottämt kunde se de övernatade — uppt har hört mycket gamla fångsthistorier med snaror från på dessa. Så ha vi t.ex. här på Tjuth-bys marker det så kända Piper-körnet (namnet tros stamma från det myckna pipet här, där många av fåglar håll-des och pip-o. Ols. Nu

Detta Värre sen 1918 uppodlat men namnet
bär — för den enskilde — en jämnemått om-
fång tidens slätteräng och bildfågels häck-
och bo-plats. Varje stigit vintre noggrant var den
skulle söka det eller det bytet. En annan ha-
jaktmark här i Tjuntösa by är Lås-änga, där
alltid grågässen häckas. Detta var en slätteräng
med många s. k. småre holmar (skogsbästa
stengryt) med gämlen för många djur.
Sen fanns ju storskogen där. — Sen älgen
inflyttat denne munda lepphöll sig i skogen
och där fanns små vatten och bäckar där säl
och vide producerade till föda åt älgkalven.

Varje bonde eller arendator åt borden
egde jaktätten på sin hemman. Det var de
flerta av folket som saknade jaktätten, dessa
fick "hålla sig väl" med ägaren till marken
så kunde de — om de voro väl anseende

med ägaren eller gårdaren i storn till jaktträsen
 för — åtminstone i deras följe jaga, jätt.
 Dessa måste då i förste hand vara skickliga
 skyttar. som vårdade sig om det vildt, och
 inte bara sköt skogsfågel, isdjur och hare, utan
 även säm — när skinnen var billiga, och fick
 ej låta sämra häns till skinnens lida de dyra, och
 då springa fört åt deras gryn, å skjuta emellan
 ägarna till markens kinde. Nej han måste va
 värdig, samt kunnig som jaktisäntskap, samt kunnig
 att lära bort de yngre och — även färdighet
 han ägde — ex. förgöra byssar för andra jägare
 liksom ta te bakå förgöring, om man jäml
 rätte bli utsatt för sådant & s. v.
 Jaktens kunde och så bortarenderas. Stempel
 1912, var jakten för Dhlts fattig gård ett 1/2 mantel
 fjäntäsa, utaren derad till köpen an 3
 A. Linderström Cuckarshamm för 5 kr. per år och
 jakt-

-marken. Trots att man ägde marken och det var
löv-tid borde skytten dock antyd mygga
sig i våg så att ingen såg det — annars kunde
det misslyckas (trödde man).

I en 1880-talet har man brukat arrendera bort jakt-
marken — oftast med säet att ej få jaga.

Ja, jaktsteden försökte man — eller latsade
kräva sig efter.

jakttid. Sådan fanns. Denna tid omfattade
oftast hela länet. Ända till de
stora skogs skörningarna började —
efter första världskriget var det gått om-
vitt. Det gick till att arbeta det vilda,
t. ex i Örkarshamm där de rika borgarna
gerne åt skogspågel, det fanns flera
uppköpare som vidare befordrade det skjut-
na till andra orter och till båtarna (på ham-
net). Även under förhållanden jakttid gick,

det bra att sälja bytet, så fanns det en gammal uppköpare i Vikershamn som på torgdagarna promenerade ett stycke ut åt landsvägarna och anropade torgbönderna om de hade något vitt, härutöver staden var ingen polis, utan här kunde tupparna (skogstupparna) säljas och — köpas även under förhjuden tid. Tjädern var förhjuden 16 Augusti — 1 Januari men under hela denna tid hade det grynna i bloss skyttet på-gott, och redan före den 1 april eller ihland något senare började ju tjäderspelet och det var mängder av tuppas som då fick säta knet till, Mången person som man väntat sig bättre vett av gick då ut i den världsliga grynningen, ut för inte bara skjuta utan också se naturens sådana stora skådespel vid lekuppfaringen

Men naturligtvis sköt han och kanske sen i
hela sitt liv bekrev denna händelse. Vid spel
sköts oftast tuffarna, dessa voro ju som
förkärade och blinda för att därtill voro
de mest onaturliga. Inga regler
fanns för att skydda återväkten endast det
att det ansågs skamligt att döda en rivan-
de höna. Älgen är det enda djur som fått sin
arkonoma skyddad men ej ens detta tycks
inträffat för så länge sen, man sköt förut
även kalven, och kon från kalven.

Jaktens betydelse

Vem som jagade mest
av befolkningen, är omöjligt bestämt
säga, dock besökte nog markerna mest
av tufffärdighetsarbetare, de tog sig oftast
ledigt — vilket de också både tufffär-
des ty de varken "södde eller skördade"

sam t. ex jordägaren eller brukaren.

Torpene hade ej tid för jakt annat än
nätter och otter men t. ex knekten eller bälts-
mannen som ju i fredstid hade stor le-
dighet, kan hysa må byrja i tid och
otid både med och utan lov.

Det var ju lättare än knäppa t. ex
mågot vill och sälja detta för 1 kr. eller
9 blader (1.50) än gå en hel söndagsdag
för daggverk för samma pris, och med
40 skilling (80 öre) eller 2 kronor - högst.
Om dagen för 12-14 timmars arbete.
Detta på 1840 talet och delvis senare.

Är enbart livnära sig på jakt och t. ex
fiske ansågs som mindre värdtänksamhet.

Sådana arbeten voro oftast mycket fattiga
hade de som t. ex soldaten eller bältsman
en liten torp, så namnades detta oftast.

tyo ännu följdes ofta kärleken till jakten och
flaskan (spriten) oftast åt gick mannen till
till staden för att sälja vettet, gick han gerna
en frä krogen och tog sig en rusa för de i hans
tycke lät förtjänta pengarna.

Rordjursprägnerna hade ingen vidare
ekonomisk betydelse — men av de vilda
tex. ätliga skogs och sjöfåglarna kunde
hela familjen få sig en s. k. skrov-mål, och
i heland. En härlig soppa koktes oftast
från dessa, med potatis och morots bitar, fet
god och mättande soppa, som den fattige an-
mars aldrig fick smaka. Då behövde
man ej något bröd — om det var ont om
sådant, en bledd mätt like-väl, utan
bröd. Det har berättats för uppt. att
en och annan fattig familj försörjare,
från orten, som — när han t. ex. vid

blors skytte med hjälp av hundra lyckats
skjuta ett par tuppar, gick hundra sen, bara
tills handlare Jansson vid Forskulls järnvägs-
station, och lyste sig till rågmjöl (rågmjöl
för en och annan tupp. Detta kringcekelskift-
et. De köpta de då omkring 75 öre per styck,
och omjält omkring 1 kr per det eller lite mer.
På så vis fick den fattige både sögel å
brö, å — lite smus små. Jo handla-
ren förtod den nödtälda hundra till skytte,
han sålde i sin tur det vilda till några vän-
ner i staden eller sjökaptenen.

Här berättas ordligt sket: den enes
dö, den andres brö. Här var det fågeln
dö, som ga brö.

Övriga djur Bömmar och framför allt
snokar, dessa iertnämnda kunde
om de fick våra sig stora, bli ett slags Tomte-
snokar = gårds-rå — som på ena veckor fide
dödas, ty det sträffade sig genast, men man
kunde ju ej hålla sig med det för många Tomte-
e-snokar heller, därför brukade man när
man — oftast i färdkällarna, kände snoki-
bo, betynga dessa yngre och unge snokar,
med trä-tjära, så försvann hela
säkerheten. Obs. Namnerna är snoken sä-
syns i Lagårdas sen cementering av dessa
begrepp, så där kring cirkelskriften, och
heller allmänt omkring 1920-talet.

Här i Rönnebo län särskilt Döderhult
har man långt fram på 1900-talet haft en
s.ä. s. snoki-kult, där den jätte stora
Tomte-snoken spelat roll av husdjur.

Utan betydelse var icke jakten — i lanthus-
trädningen, ända till fram på 1930-talet. Under
de svåra konserveringsåren under första världskriget
tog tjurjakten mera upp, inte bara
för eget hushåll utan man kunde ju sälja o.k.
svart och på ända till 20-25 kr för de tjäder.
Nöden har ju — som ordspråket och så säger
ingen lag. Men de s.k. jaktklubbarna
som uppträdde som en slags räddare åt vilt-
brådet gjorde ofantligt stor skada på dessa.
Jaktkamraterna voro för många, och fritiden
gjorde stor för dessa (stadsbor) vilket gjorde att många
man genomträdde jaktmarkerna, de användes nä-
stan dagligen, viltbrådet hade därför aldrig någon
fred, ty alltid var ju något dyrt "kovligt" och vid
jakten efter dessa, ofredades de fridlysta. Result-
tatet visade sig tydligt, det förut rikha viltbrådet
försvann, mer och mer.

Menn-sikt-e = hjälp vid dålig sikt.

Mennsikte var en tingent som endast de förnämsta skytterna kunde betjäna sig med. Trots dess litenhet - en ertas storlek, måste detta ha tillverkats av s. k. ärra-silur (gammalt kontrollerat silur som man ärat,) eller som gått mycket länge inom en och samma släkt.

Det var en detalj som ej följde gewäret efter början utan som man måst ha en lövs-medd att följa in i holmen. När skottet brann skulle denna lilla silurkula vila i högra munghjulet, så trodde man att denna kula skärpte synförmågan. (Som man tex. jag-de jagade) i mörker som vid blods-skytte, kunde man ju se var hörnarna satt ty de var ljusa på bröstet, kuffarna däremot hade man endast den ljusa näbben att sikta efter, så trodde skytterna sig se bättre om man kände

trycket i Munciepan — tron betyder ju myk-
et — särskilt vid jakt, och för cirka 50 år
sedan. Men ännu den icke vidlyftige. Tänkte
sig möjligheten av ett samband mellan
trycket i Munciepan och synnerligen.

Desuden ansågs det fint att äga en
sådan beysse (bolsa). Berättaren själv
hade lyckats komma över en sådan, på en jakt-
an. Han säger att han använde den mer för dess
säkerhet än för tron på dess magiska kraft.
Obs. Munciepan behöfver ju aldrig användas
om man ej så önskar (önskade).

Lögn-historia om jakt.

2 gång nå
ja va ute på jakt, så to antiken slut, i
samme tera (ögonblick) ja fick kyp på e/rävar.
Da' mängde ja e spik i ryggen, och sköt två
igenom rären, a en i e lår: a rären var bled-
de fartspikat, ae tacer — förtär J! ja
to da' opp mi fäse-kniver, a skar en kors i fan-
na på rär-e-frel-ingen, — a sen sparkte ja
ann i röv-a-fändan, a rären sprang då, —
a skenret bled de ju rita-mus på spiken.

Ja, så gick då te den gangen.

Den är en av "Lasse Jäns" Lögnhistorier
från Oskulkeftet. Lasse Jän var mycket
liten — smått djärj. Kötare, tjärbrännare,
nybyggare i vaskogen, spel-styrt, fiskare m
m. Fört och sent var han stor-ljögare.

Vargarnas folktrö om vargar

Var: ää deusa — niska säccan angrep minniska
utom i strid med dem, dock sökte sig nor bland
harande kvinnor, det skulle särskilt vara förtret
de ville åt. Förmodligen har det hänt ää en har-
ande kvinna blivit anfallen av en atravullen varg.
Och denne då rinner sönder just hennes underliv och
livmoder och kommit åt förtret. Med anledning häru
rågade aldrig harande kvinnor gå ut ensam om
kvällen, helt stängdes också lämnarna (fänterluckor
orsä) om hölt kvällen i de stugor där sådana kvinnor
fanns, ty man föreställde sig ää då vargarna glodde
in genom fänter: kunde de se — och förtä. ää det
smart skulle bli barn — oh då häva sig framme in-
man dess — vargatider — kallas de gamla så-
dana tider om minnen. Mer kunde berättas om
vargar — men det uppt. kanske är nog?

Upplysning om herätarens person tid. 1
Se sidan 1. här
 Adolf Barlasen på Ruono Ruonagård
 är liksom far- och farfadern varit, ägare till den
 ma. Han är en reell i lite tecken på fiskar-bande,
 redbar och frunt trovärdig, ankar lite dryg men
 är öppen och tillgänglig då han hör att det är
 allvar med som efterfrågas. Han håller som
 alltid dessa bönder och fiskare alltid berättas om, har
 han dock retat flera timmar om sammanhål-
 larna och vid fotogenlampans sken berättat
 för uppt. Om den Kissa Ö. Han är en god be-
 rättare som har väl reda på sig. På Ruon-
 mö kan förresten ingen lygga sig fram, ty det
 vet alla, att om varandra och vad som blivit
 från år. Tjälva är uppt. personligt vän och bekant
 med alla de äldre Öborna. I värdighet
 att komma dit gör att jag ej men kan det, då båda
 är mycket små och öppna Ruonö ligger 1/2 mil fr. Pärkärr

ACC. N:R M. 13580:61.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Upplýsing. Om berättaren hemman-
Från tid. T-ägaren Johan Peter Carlsson i Täm-
 medal är född på den gård han levat hela sin liv.
 hans fader liksom morfader — utifrån i sin ägt den
 gård för honom, var begge nämnda tid Stora
 häradshövding, liksom en 5 år yngre bror till berättaren,
 denne — berättaren vilken är död sen något år — brukar
 talat särskilt igen sanning. Tingen kan tveka
 därom. Han har varit — liksom brodern och
 en gammal sytt, till stor hjälp vid uppteckna-
 det om den gamla — ännu oäkta de byn
 Tämmedal. En gammal minne och en levande
 intress samt kärlek till sin gamla by har han
 visat. Både Berättaren och hans upptecknare
 kan svara för vad som berättats från
 Tämmedal. Uppt. har under årens lopp
 gjort enda till besök dit — den vägen i min
 länga vägen och övermättat den varje gång.

Leppgift om herätaren. Frans Johansson
Larsson, duktig

slaktare = kreatursleppköpare som slaktade och
njälv sålde köttet dels på torget i Örkarysamm
och dels från hälskyts genom byarna. Peligjös
= talare åt hälsadianerna som länge funnet
här i Dklt. Vårkänd och välbekant inom orten.

Duktig jägare, bra feikare, småbrukare med
stor familj men välhögad. En utmärkt
god herätare som gått genom linet med
öppna ögon Död 1950. Han är broder
till en tidigare av mig, anlitad herätare
åt Friends folk-arkiv, nämligen Wägbergss
Johan Alfredsson (Ols! Den utnämnde tog
sin dopnamn som tiensmann). Ols!

Leppt. har alltid sålt reela herätare
och mest inom det epke de njöva ut örat,
ty sådana är ju kunnigast.